

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri käskkirja „Toetuse andmise tingimused valdkondlike digipöörete toetamiseks“ eelnõu seletuskiri

I SISSEJUHATUS

Euroopa Regionaalarengu Fondi vahendite kasutamisel perioodil 2021–2027 on aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (edaspidi *ühissätete määrus*) artiklis 10 nimetatud partnerluslepe ning Vabariigi Valitsuse poolt heaks kiidetud ja Euroopa Komisjoni poolt kinnitatud rakenduskava “Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027” (edaspidi *rakenduskava*). Rakenduskava viiakse ellu perioodi 2021-2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS2021_2027*) § 1 lõike 1 alusel.

Meetmete nimekiri on Euroopa Komisjonis kinnitatava rakenduskava detailsem siseriiklik juhtimistöörüist, kus fikseeritakse, milline asutus millises rollis on, milliseid meetmeid rakendab, milline on eelarve, kaasrahastamise allikas ning oodatavad tulemused (väljund- ja tulemusnäitajatenä). Euroopa Komisjon kinnitas rakenduskava 4. oktoobril 2022. Meetmete nimekiri kinnitati Vabariigi Valitsuse istungil 15. detsembril 2022. a. Meetmete nimekirjas on poliitikaeesmärk 1 meetme 21.1.2.1 “Digiriik” rakendusasutuseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (edaspidi ka *rakendusasutus* või *MKM*) ja rakendusüksuseks Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi *rakendusüksus*).

Käesoleva käskkirjaga (edaspidi *TAT*) kehtestatakse poliitikaeesmärgi 1 „Nutikam Eesti“ erieesmärgi 2 „digitaliseerimisest kasu toomine kodanike, ettevõtjate, teadusasutuste ja avaliku sektori asutuste jaoks“ raames toetatava meetme 21.1.2.1 „Digiriik“ sekkumise „Digilahenduste ja uuenduste väljatöötamine ja kasutuselevõtt avalikus sektoris“ toetuse andmise tingimused vastavalt ÜSS2021_2027 § 10 lõikele 2 ning rakenduskavas toodud eesmärkide saavutamiseks.

TAT eesmärgiks on toetada valdkondlikke digipöörded, sealhulgas tagades inimeste põhiõiguste kaitse, lisaks tõsta teadlikkust, pakkudes seeläbi kasutajale avalikke digiteenuseid kasutajamugavalt, küberturvaliselt (st rakendades riskihaldus- ja infoturbe meetmeid), andmepõhiselt, etteaimavalt ja kättesaadavalt igas piirkonnas, lähtudes Vabariigi Valitsuse 23.12.2021. a. protokollilise otsusega kinnitatud „Eesti digiühiskonna arengukava 2030” (edaspidi *DA 2030*) eesmärkidest.

Valdkonna digipöörded hõlmavad kogu riiki ning arvestatakse iga ministeeriumi valitsemisala järgi, mis on nimetatud Vabariigi Valitsuse seaduses. Samuti on igal ministeeriumil oma arengukava või strateegia, millest digipöörete plaanide tegemisel lähtutakse. Samas tuleb arvestada, et iga digipööre peab sisaldama DA 2030 suuniseid ning kõik tegevused peavad lähtuma sellest, kuidas digiriiki ehitatakse (nt teenuste juhtimine, andmed, tehnoloogia, sündmusteenused, proaktiivsed teenused jne.) Seetõttu on ka MKM digiühiskonna arengu eest vastutavana kogu TATi ülene rakendusasutus ning hoiab seetõttu ka riigiülest digiriigi pilti

koos (nt kõik rahastamisallikad). Sama lähenemine on antud MKMile ka riigieelarve protsessis, kus MKM annab eksperthinnangu kõikide info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (edaspidi *IKT*) lisataotluste menetluses vastavalt Vabariigi Valitsuse 19. detsembri 2019. a määruse nr 112 „Riigi eelarvestrateegia, riigieelarve eelnõu ja tõhustamiskava koostamise ning riigieelarve vahendite ülekandmise tingimused ja kord ning riigieelarve seadusest tulenevate aruannete esitamise kord“ § 5 lõikele 4.

Poliitikaeesmärk nr 1 „Nutikam Eesti“ erieesmärgi 2 „Digitaliseerimisest kasu toomine kodanike, ettevõtjate, teadusasutuste ja avaliku sektori asutuste jaoks“ meetme nr 21.1.2.1 „Digiriik“ sekkumise „Digilahenduste ja uuenduste väljatöötamine ja kasutuselevõtt avalikus sektoris“ EL-i toetuse eelarve on meetmete nimekirjas 136 000 000 eurot (Euroopa Regionaalarengu Fond, edaspidi *ERF*), riiklik kaasfinantseering 58 285 714 eurot. Antud käskkiri hõlmab sellest 70 000 000 eurot (*ERF*) ja lisanduv riiklik kaasfinantseering on 30 000 000 eurot.

TAT sisaldab toetavate tegevuste eesmärkide, tulemuste ja tegevuste kirjeldust, eelarvet, näitajaid ning rakendamise tingimusi.

Käskkirja eelnõu ja seletuskirja koostasid MKM-i digiarengu osakonna IT rahastamise valdkonna juht Kaire Kasearu (e-post: kaire.kasearu@mkm.ee, telefon: 625 6376) ja strateegilise planeerimise osakonna välisvahendite õiguse nõunik Nele Mals (e-post: nele.mals@mkm.ee, telefon 715 5806). Käskkirja juriidilise ekspertiisi tegi õigusosakonna õigusnõunik Gerly Lootus (e-post: gerly.lootus@mkm.ee).

1. Punkt “Reguleerimisala”

Eelnõu punkt 1.1 kirjeldab toetatavate tegevuste seost aluseks oleva rakenduskavaga, nimetades asjakohase poliitikaeesmärgi ja meetme ning sekkumise.

Eelnõu punkt 1.2 toob välja, et TATi rakendatakse TATi kehtima hakkamisel tulemusvaldkonna „Digiühiskond“ programmi „Digiühiskonna programm“ meetme „Digiriik“ ja programmi tegevuse „Digiriigi alusbaasi kindlustamine“ alusel.

Kulude tekkimisel liiguvad eelarved õigetes programmidesse ja tegevustesse ning kehtib tavapärase tegevuspõhise eelarve rakendamise loogika.

Punktis 1.3 sätestatakse, et toetavate tegevuste raames ei anta riigiabi ega vähese tähtsusega abi, sest ei toetata majandustegevust. Toetuse saajad on ministriumid ja TATi raames elluviidavad tegevused ei ole majandustegevus. Riigiabi mõiste tuleneb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõikest 1, mille kohaselt on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikide vahelist kaubandust.

Toetuse saaja ja partner kohustuvad tegevuste elluviimisel sisseostetavate teenuste puhul järgima riigihangete seadust. Avatud hankemenetluse läbiviimisel eeldatakse, et ettevõtjatele eelist ei anta. Järelikult on riigiabi andmine välistatud ka teisel tasandil.

2. Punkt „Toetuse andmise eesmärk ja tulemus“

Punktis 2.1 on sätestatud TATi eesmärgina, et toetatakse valdkondade digipöördeid, mis tuginevad iga valdkonna enda arengukavale ning strateegiale. Digiriik vajab arenguhüpet igas valdkonnas (nt haridus, kultuur, õigus, sisejulgeolek, tervis) ning kodanike suhtlust riigiga tuleb pidevalt edasi arendada, samas tagades inimeste põhiõiguste kaitse, lisaks tõstes teadlikkust ning pakkuda seeläbi kasutajale avalikke digiteenuseid kasutajakeskselt, küberturvaliselt, andmepõhiselt, etteaimavalt ja kättesaadavalt igas piirkonnas, lähtudes DA 2030 eesmärkidest.

Üldised põhimõtted digipöörde elluviimisel:

- kõikide valitsemisalade digipöördeplaanid lähtuvad DA 2030 ja Riigikogu 12. mai 2021. a otsusega heaks kiidetud riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ (edaspidi *Eesti 2035*) visiooni strateegilistest suundadest ja prioriteetidest ning panustavad nendes kirjeldatud eesmärkide saavutamisesse;
- digipööre on strateegiliste ärilike eesmärkide saavutamist toetav, efektiivselt juhitud, tulemuspõhine ning selgelt mõõdetav tegevusplaan selleks, et kestlike digitaalsete lahenduste abil realiseerida kasutajate jaoks avaliku sektori võimekuste ja võimaluste potentsiaal ning luua kasutajakeskses suhtluses riigiga maksimaalset väärtust;
- digipöörde plaanis on selge seos strateegiliste eesmärkide ning IT investeeringute vahel. Fookus on valdkonna terviklikul arengul ja tulemustel, mitte ainult eraldiseisvate projektide väljunditel;
- kesksel kohal on kasutaja ning kõik digipöörde tegevused on seotud kasutajale riigiga suhtluses maksimaalse väärtuse loomisega.

Punktis 2.2 kirjeldatakse meetme tegevuse oodatavat tulemust, mis on seotud „edaspidi DA 2030 peamise mõõdikuga, milleks on tagada digiteenuste kasutajate parim kogemus tasemega 90%. Eesmärk on, et kui valdkonnas digipööret ellu viiakse, siis kohustuslik on mõõta kasutaja rahulolu. Lisaks on igal valdkonnal oma mõõdikud, mis tulenevad oma arengukavade ning Eesti 2035 eesmärkidest. Hetkeolukord on see, et avalike teenuste kasutajateni jõuavad teenused kohmakalt, sh taakvara võla ning puuduva jätkusuutliku rahastusmudelita. Puudujäägid on teenuste juhtimises, kasutajakogemuses, andmehalduses, tehnoloogias, küberturvalisuses, oskustes, jätkusuutlikkuses ning kestlikkuses. Teenuste omanikud ei oma piisavat kontrolli tehnoloogia valitsemise ja juhtimise üle. Valdkondlike digipöörete toel jõuavad aastaks 2030 avalikud teenused kasutajateni parima võimaliku väärtusega ja on jätkusuutlikult rahastatud. Äripoolse tehnoloogia juhtimise võimekus on tõusnud ning IT-arendus lähtub strateegilistest eesmärkidest. Otsene mõju - kasutajale on kõik avalikud teenused kättesaadavad, ligipääsetavad ja kvaliteetsed füüsilises ja/või digiruumis, olenemata tema elukohast, teenuse kasutamise kanalist, vanusest või erivajadustest Kaudne mõju – avalikud teenused võimaldavad täide viia valdkondlike arengukavade sisulisi eesmärke, näiteks inimeste tervena elatud aastad, säästev, riskikäitumisi vähendav, õnnetusi ennetav ning keskkonda ja kultuuri hoidev ühiskond.

Punktis 2.3 on välja toodud, et toetuse andmisel järgitakse Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ühendmäärus*) kohaseid horisontaalseid põhimõtteid ning kirjeldatud on seoseid riigi pikaajalise arengustrateegia Eesti 2035 riigivalitsemise sihi ja asjakohasemate näitajatega, mille saavutamisse toetuse andmisega panustatakse.

Toetuse andmise tingimused haakuvad eelkõige riigivalitsemise sihi teemakimpude järgmiste osadega:

- 1) Eesti on uuendusmeelne, teadmiste loomist ning kasutamist väärtustav riik, kus ühiskonnaelu korraldatakse uute, inimesekesksete ja tõhusate tehnoloogiate abil. Avalikud teenused on taustal toimivad ja etteaimavad ning andmeruum kaitstud. Eesti riigikorraldus ja inimeste osalus selles on trende loov ja eeskujuks teistele riikidele;
- 2) Eesti on valvatud ja kaitstud, maailmas tuntakse meid hästi ja riigi rahvusvaheline positsioon on tugev;
- 3) avalikud teenused on kvaliteetsed ja kättesaadavad sõltumata elukohast ning suurendavad inimeste heaolu ja turvalisust.

Eesti 2035 tegevuskavas olevate eesmärkide saavutamist regionaalset arengut, võrdseid võimalusi, ligipääsetavust, keskkonna- ja kliimaeesmärke toetaval moel mõõdetakse näitajatega (vt tabel 1). Iga valdkond arvestab neid oma valdkonna digipöörde juures.

Tabel 1. „Eesti 2035“ näitajad, mis iseloomustavad horisontaalsete põhimõtete edenemist

„Eesti 2035“ alasiht	Eesti 2035 näitajad				
	Sooline võrd- õiguslikkus	Võrdsed võimalused	Ligipääsetavu s	Regionaalsed erinevused järgmistes näitajates	Keskfond/ Kliima
„Eesti 2035“ siht „Uuendusmeelne, usaldusväärne ja inimesekeskne riigivalitsemine”					
Täpsustus näitajate kohta: Eesti 2035 horisontaalsete põhimõtete näitajatele sihttasemeid ei seata ja nende saavutamist ka meetme/projekti tasandil mõõtma ei pea. Need on mõjuindikaatorid, kuhu panustavad väga paljud meetmed oma tegevustega.					
Eesti on uuendusmeelne, teadmiste loomist ning kasutamist väärtustav riik	Soolise võrdõiguslikkuse indeks	Hoolivuse ja koostöömeel-suse mõõdik	Ligipääsetavuse mõõdik Ligipääsetavuse kohta on esitatud eeltingimus, millele arendustegevus peab vastama.	Rahulolu KOV-i teenustega KOV avalike digiteenustega rahulolu mõõdetakse, kui see on seotud KOVi teenusega.	Keskkonnamõõdikud ei kohaldu. Kliimakindlus antud TATiga ei ole seotud ega kuulu taristuprojektide kategooriasse, mis on nimetatud
Eesti on usaldusväärne riik					

Eesti on inimese-keskne riik					Euroopa Komisjoni kliimakindluse hindamise juhendis ptk 3.2.1. (tabel 2).
------------------------------	--	--	--	--	---

Näitajasse „hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdik“ panustatakse tegevuste kavandamisel eri sotsiaalsete rühmade (nt vanemaealised) vajaduste arvestamisega.

TATi elluviimisel rakendatakse asjakohaseid meetmeid isikute põhiõiguste kaitse tagamiseks. Tehisintellekti süsteemide loomisel ja kasutamisel jälgitakse, et algoritmil põhinevad hinnangud ei oleks kallutatud ega süvendaks eelarvamusi ja soostereotüüpe. Digiteenuste arendamisel ja osutamisel võetakse võimalusel arvesse, et eri soost, vanuses, emakeelega, erivajadusega kasutajatel võivad olla erinevad oskused, vajadused ja võimalused digiteenuste kasutamiseks ja seatakse eesmärgiks inimestele võrdsete võimaluste loomine digiteenustele juurdepääsuks. Loodavaid uusi ja täiendatud lahendusi testitakse võimalusel eri soost, vanuses, rahvusest ja erivajadusega kasutajarühmade peal ning rakendatakse teenuse disaini standardi 10 käsku (<https://medium.com/digiriik/digiteenuste-10-k%C3%A4sku-ehk-kuidas-luua-parimat-digiriigi-kogemust-8afeb0b31fd9>).

Digiteenuseid arendatakse, jälgides ning planeerides seda, et avalike teenuste pakkumist võimaldavad infosüsteemid oleksid digiligipäasetavad, st oluline on arendamisel rakendada ligipäasetavuse standardite nõudeid. Nõuded on välja toodud siin: <https://ttja.ee/eraklient/tarbija-oigused/kaubandus-teenused/digiligipäasetavuse-tagamine>.

Regionaalarengut puudutavas valdkonnas arvestatakse, et avalike e-teenuste kättesaadavus ning kvaliteet ei tohi sõltuda inimese elukohast. Väikses haldusüksuses elaval inimesel on õigus täpselt sama kvaliteetsele ning lihtsasti kättesaadavale digiteenusele oma haldusüksuses kui näiteks pealinnas elaval inimesel. Kuna käesoleva TATi elluviija saab olla vastava valdkonna eest vastutav ministeerium ja Eesti Linnade ja Valdade Liit, siis panustatakse otseselt regionaalarengusse läbi avalike teenuste.

Nimetatud horisontaalsetest põhimõtetest lähtuvalt peavad toetatavad tegevused olema kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste hartas nimetatud põhiõigustega ja puuetega inimeste konventsiooni väärtustega. Vastav analüüs on seletuskirjale lisatud (lisa 1).

Tulenevalt ühissätete määruse artikli 73 punktist 2 ja artikli 74 punktist 1, on toetusskeemi rakendamise kohta koostatud riskide hindamise analüüs (seletuskirja lisa 2).

3. Punkt „Toetatavad tegevused”

Punktis 3.1 sätestatakse, et arvestades infoühiskonna ja infotehnoloogia kiiret arengut ning vajadust läheneda infoühiskonna alaste teemade käsitlemise teravike seadmisele paindlikult, esitab TAT üldised tegevused eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks. Punktis 3.1 esitatud tegevusi viivad ellu toetuse elluviija ja/või partner omategevustena või ostetud tegevustena. Eesmärgi saavutamiseks töötatakse välja või arendatakse infotehnoloogilisi lahendusi nt andmekogude, elektrooniliste töövahendite või andmelahendussüsteemidena. Samuti kaardistatakse, töötatakse välja, arendatakse ning levitatakse ja tutvustatakse kasutajatele ja

laiemale avalikkusele nii uusi kui juba olemasolevaid infotehnoloogilisi lahendusi oma valdkonnas.

Tegevused antud TATi raames on alljärgnevad ning on seotud detailsemalt DA 2030 suundadega, mis on universaalsed kõikidele valdkonna digipööretele:

3.1.1. infotehnoloogiliste lahenduste väljatöötamine ja arendamine – DA 2030 suunad: avalike teenuste juhtimise ja kasutajakesksuse juurutamine; andmepõhine riigivalitsemine ja andmete taaskasutamine, tulevikukindlate digiriigi platvormide arendamine ja juurutamine, uute lähenemisviiside pidev katsetamine; avatud innovatsiooni ja digiriigi kogukonna arendamine; avaliku sektori digimuutuste võimendamine; üleminemine sündmuspõhiste ja proaktiivsetele teenustele; krativäelise riigi arendamine ja juurutamine; inimkeskse digiriigi arendamine ja juurutamine; roheline digiriigi arendamine ja juurutamine jne.

3.1.2. küberruumi hoidmine, arendamine ja juurutamine usaldusväärse ja turvalisena (DA 2030 lk 39-43) – DA suunad: ajakohase küberturvalisuse riiklik korraldamine; suundumuste, riskide ja mõjude analüüsivõime arendamine; suurema küberturvalisuse võimekuse tagamine jne.

3.1.3. valdkonna digipöörde elluviimisega seotud tegevused, mis hõlmavad valdkonna digipöörde elluviimisega seotud tegevusi, nt hangete läbiviimise ja korraldamisega seotud tegevused, valdkonna digipöörde koordineerimise ja võimestamisega seotud tegevused, kogukonna koordineerimise ja innustamisega seotud tegevused.

3.1.4. teadlikkuse tõstmine eelnimetatud tegevuste osas, mis hõlmab standardite, raamistike, meetodiliste juhendite ja koolitusmaterjalide väljatöötamist ning levitamist; digiühiskonda puudutavate hindamiste, kontseptsioonide, uuringute ja analüüside korraldamist, läbiviimist ning tulemuste levitamist; koolituste, õppereiside, seminaride, töötubade, ajurünnakute, infopäevade, konverentside ja kursuste ettevalmistamist, läbiviimist ning tulemuste levitamist; kommunikatsiooni- ja turunduskampaaniate, teavitustegevuste ja esitluste kavandamist ning läbiviimist jne.

Nimetatud tegevustes ei toetata avalikku info- ja kommunikatsioonitaristut, nt mobiilsidevõrke, andmetekaableid jms.

Punktis 3.2 sätestatakse, et TAT-st toetatakse tegevusi ühendmääruse, millega ei tekitata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artiklis 17 nimetatud olulist kahju ühelegi artiklis 9 sätestatud keskkonnanäesmärgile. Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava DNSH (ingl *do no significant harm* ehk „ei kahjusta oluliselt“) analüüsist lähtuvalt ei tuvastatud meetmel potentsiaalselt olulist kahju keskkonnanäesmärkidele ning seega täiendavate nõuete kehtestamiseks puudub vajadus. Toetavate tegevuste puhul järgitakse läbivalt "ei kahjusta oluliselt" põhimõttega kooskõla.

4. Punkt „Näitajad“

Punktis 4 on toodud meetmete nimekirja näitajad ja TATi projektispetsiifiline näitaja koos vastavate vahe- ja sihttasemetega. Antud näitajad on koond kõikide digipöörete kohta ning

rakendusasutus koondab iga valdkonna digipöörde elluviija aruandluse pealt saavutustasemed kokku.

Näitaja

Meetmete nimekirja tulemusnäitaja: “Uute ja uuendatud avalike digiteenuste, -toodete ja -protsesside kasutajad” (RCR11).

Tasemed

Algtase on 0 ning lõpptase 2 000 000 (2029. a). Nende hulka loetakse üksnes käesoleva TATi toetusena valminud uute või täiendatud avalike digiteenuste, toodete või protsesside kasutajaid.

Üleriiklikult on lõpptase 4 500 000 lõppkasutajat aastas.

Selgitus

Arendatud või täiendatud avalike digiteenuste, toodete ja protsesside kasutajate aastane arv. Täienduste hulka kuuluvad üksnes uued lisandunud funktsionaalsused. Kasutajateks on uue või täiendatud avalike digiteenuste ja toodete kliendid ja avaliku sektori asutuste töötajad, kes uusi või oluliselt täiendatud digiprotsesse kasutavad. Loetakse kõigi uute digiteenuste, toodete ja/või protsesside kasutamiskordasid aastas, mis ei ole seotud unikaalse inimesega, kumulatiivselt. Autenditud ja unikaalne kasutaja ei näita teenuse kasutamise tegelikku seisu, sest kõikide teenuste jaoks ei pea ennast autentima. Lisaks on administratiivselt ebamõistlik hakata eristama autenditud ja mitteautenditud kasutajaid.

Näitaja

Meetmete nimekirja väljundnäitaja: “Uued või täiendatud digiteenused, -tooted ja -protsessid”.

Tasemed

Algtase on 0, vahetase 18 (2024. a) ja lõpptase 35 (2029. a). Nende hulka loetakse üksnes käesoleva TATi toetusena valminud uusi või täiendatud digiteenuse, -toodete ja/või -protsesside arvu.

Üleriiklikult on vahetase 25 ning lõpptase 90 teenust.

Selgitus

Tegemist on uute või täiendatud digiteenuste arvuga. Täienduste hulka kuuluvad üksnes uued lisandunud funktsionaalsused või olemasolevate funktsionaalsuste märkimisväärsed uuendused. Iga teenust või uut funktsionaalsust loetakse eraldi. Ka uuele teenusele võib tekkida uus funktsionaalsus. Sellisel juhul on tegemist kahe erineva korraga.

Näitaja

EK ühine väljundnäitaja: “Avaliku sektori asutused, keda toetatakse digiteenuste, -toodete ja -protsesside väljatöötamiseks” (RCO14).

Tasemed

Algtase on 0, vahetase 12 (2024. a) ning lõpptase 30 (2029. a). Nende hulka loetakse üksnes asutusi, kes käesoleva TATi kaudu toetust saavad, sh partnerid

Riigiülelalt on algtase 0, vahetase 20 ning lõpptase 50 toetatud asutust.

Selgitus

Tegemist on TATiga toetavate avaliku sektori asutuste arvuga, keda toetatakse digiteenuste, toodete ja protsesside väljatöötamiseks või oluliseks täiendamiseks. Oluliste täienduste hulka

kuuluvad üksnes uued lisandunud funktsionaalsused, sh ligipääsetavuse ja UX funktsionaalsused jmt. Avaliku sektori asutuste hulka kuuluvad riigiasutused ning nende poolt hallatavad asutused, avalik-õiguslikud asutused, kohalikud omavalitsused või muud avaliku võimu täideviijad. Topelt lugemise vältimiseks loetakse iga asutust, mida on toetatud erinevate tegevuste raames, näitajas ühe korra. Toetatud asutuste andmed lisab elluviija SFOS andmekorje moodulisse. Näitajat raporteeritakse, kui kõik konkreetse avaliku sektori asutusega seotud tegevused on lõppenud.

Näitaja

Projekti spetsiifiline näitaja: “Avalike digiteenustega rahulolu”.

Tasemed

Mõõdikute lõpptase on tulenevalt “Digiühiskonna arengukava 2030” sätestatud eesmärgile 90% (2029. a). Vahetase ei kohaldu.

Selgitus

Mõõdikuga mõõdetakse nii eraisikute kui ka ettevõtete rahulolu avalike teenustega, mida on tarbitud elektrooniliste kanalite kaudu (e-isteenindus, veebileht, e-post, nutirakendus jmt). Mõõtmise meetodika pannakse paika TATI tegevuste koostamisel. Tegemist on projekti spetsiifilise näitajaga ning selle täitmist raporteeritakse järelaruandega.

Perioodi 2021-2027 kohaste näitajate definitsioon ja raporteerimise reeglid on toodud perioodi 2021–2027 näitajate meetodikas, millest rakendamisel juhindutakse.

5. Punkt “Rakendusüksus, rakendusasutus, elluviija ja partnerid”

Punkti 5.1 kohaselt on rakendusüksus Riigi Tugiteenuste Keskus.

Punkti 5.2 kohaselt on rakendusasutus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium. Rakendusasutuse ülesandeid täidab eelkõige strateegilise planeerimise osakond, kes koordineerib ministeeriumi strateegia ja Euroopa Liidu struktuurivahendite strateegia ministeeriumi valdkondi käsitlevate osade väljatöötamist, tagab välisvahendite efektiivse kasutamise ministeeriumi valitsemisalas ning teostab välisvahendite kasutamise üle seiret ja järelevalvet. Valdkondlike digipöörete teemades täidab rakendusasutuse rolli ka digiriigi arendamise osakond.

Elluviija on punkti 5.3 kohaselt iga valdkonna eest vastutav ministeerium. Kohalike omavalitsuse üksuste valdkonna digipöörde vastutus on delegeeritud Eesti Linnade ja Valdade Liidule. Elluviijad nimetatakse tegevuste nimekirjas. Iga ministeeriumist või ELVL-st elluviija vastutab oma valitsemisala või valdkonna digipöörde ning nimekirjas olevate tegevuste elluviimise eest. Ministeeriumite valitsemisalad on jaotatud vastavalt Vabariigi Valitsuse seadusele. Kui valitsemisala või ELVL digipöördel on puutumus rohkem kui ühe ministeeriumi valitsemisalaga, siis võib ka digipöörde planeerida kaheks.

Elluviijal on punkti 5.4 järgi õigus kaasata tegevuste elluviimiseks partnereid avalikust sektorist. Kuna käskkiri on suunatud erinevate valdkondade digipöörete elluviimiseks, siis partnerite kaasamisel lähtutakse sellest, kes on vastava valdkonna digipöörde jaoks pädev ning otseselt seotud vastava valdkonna digipöördega (näiteks partner vastutab konkreetse infosüsteemi, andmekogu vms eest). Partnerite valikul tuleb lähtuda nende ülesannetest ning

seosest tegevusega. Partneriteks võivad olla põhiseaduslikud institutsioonid, valitsusasutused ja nende hallatavad asutused, kohalikud omavalitsused ja nende hallatavad asutused, kohalike omavalitsuste liidud, mittetulundusühingud ja sihtasutused juhul, kui nad pakuvad otsest avalikku teenust. Kuna peamised partnerid on valdkondade IT-asutused, siis Sotsiaalministeeriumi näitel on Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse (edaspidi TEHIK) põhimääruses sätestatud: TEHIKu tegevusvaldkond on Sotsiaalministeeriumi ja Sotsiaalministeeriumi valitsemisala asutuste info- ja kommunikatsioonitehnoloogia teenuste arendamine, haldamine ja pakkumine. Sotsiaalministeeriumi partnerina alustas TEHIK tegevust 2017. aasta 1. jaanuaril, mil konsolideeriti Sotsiaalministeeriumi IKT osakond ja Eesti E-Tervise Sihtasutus. Täna on TEHIK Sotsiaalministeeriumile partneriks uute e-teenuste loomisel nii Sotsiaalkindlustusametile, Haigekassale, Terviseametile, Tervise Arengu Instituudile, Ravimiametile, Tööinspeksioonile, Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskusele kui ka soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinikule. Lisaks on TEHIKul oluline roll tagada kohalikele omavalitsusüksustele mõeldud sotsiaalteenuste ja –toetuste andmeregistri töö ning teha koostööd tervishoiuteenuse osutajatega, kellele tuleb tagada andmevahetus tervise infosüsteemiga.

Partneri roll on arvestades kõiki digiriigi ehitamise põhimõtteid välja arendada kokku lepitud e-teenused, samuti vastutada, et kasutatavad infotehnoloogilised lahendused on turvalised, kaasaegsed, mugavad kasutada, liidestuvad riigi teiste registritega ning täidavad kõiki riigi poolt e-teenustele seatud tingimusi. Lisaks on partnerite koordineerida ja jälgida, et nende vastutatavad planeeritavad arendustegevused püsiksid kokkulepitud ajakavas.

Punktis 5.5 sätestatakse, et elluviijal on õigus kaasata partnereid, kes on olulised TAT-s sätestatud eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks. Erinevad ministeeriumid võivad partneritena kaasata samu asutusi. Näiteks võib Statistikaamet olla partneriks nii Rahandusministeeriumi kui Siseministeeriumi poolt ellu viidavate tegevuste puhul, sest Statistikaameti andmete kasutamine võib olla oluline mitmes valdkonnas. Avaliku sektori partneriteks võivad olla ka kohalikud omavalitsuse üksused ja nende hallatavad asutused, kohalike omavalitsuste liidud ning mittetulundusühingud ja sihtasutused, kui nad pakuvad otsest avalikku teenust ning on olulised eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks.

6. Punkt “Eelarve”

Punktis 6.1. esitatakse toetavate tegevuste kogueelarve, milleks on 100 000 000 eurot ja mida rahastatakse EL toetusest (ERF-ist) 70% ulatuses. Seega on ERF-i toetus 70 000 000 eurot ja riiklik kaasfinantseering on 30% ehk 30 000 000 eurot.

Punktis 6.2. nimetatakse, et kavandatavad eelarved aastate lõikes on toodud käskkirja lisan 1.

7. Punkt “Toetatavate tegevuste abikõlblikkuse periood”

Seitsmendas peatükis esitatakse toetatavate tegevuste abikõlblikkuse periood, mis algab käskkirja kinnitamisest ja lõpeb 31. augustil 2029. Struktuuritoetuste abikõlblikkuse periood kestab küll 31. detsembrini 2029, aga menetluslike tegevustega arvestamisel peavad tegevused lõpetatud olema 31. augustil 2029.

8. Punkt “Tegevuste kirjeldus tulemuste saavutamiseks“

Punktis 8.1 sätestatakse, et iga valdkonna digipöörde tegevuste nimekiri koostatakse kuni 18 kuuks ning järgnevad aastad planeeritakse ja täiendatakse igal järgneval aastal. Tegevuste nimekirja riigiülest koondamist koordineerib rakendusasutus. Tegevused valdkonna digipöörde lõikes koostab iga valdkonna digipöörde elluviija eraldi teistest elluvijatest, kaasates oma valdkonna digipöörde partnereid ning esitab selle kinnitamiseks digiarengu asekantslerile. Elluviija võib koordineerida tegevuste nimekirja koostamist vabalt valitud vormil ning protsessis, sh arvestades riigieelarve planeerimise loogikat ning rakendusasutuse juhised ning tähtaegasid. Samas tuleb tagada süsteemne jälgimine, et eesmärgid ja tulemused oleksid vastavalt tegevuste nimekirjale saavutatud. TATi eesmärkide, tulemuste ja mõõdikute jälgimiseks võib moodustada eraldi juhtrühma vms vormi, mis on kõige efektiivsem ja tulemuslikum TAT eesmärkide, tulemuste ja mõõdikute saavutamiseks.

Punktis 8.2 sätestatakse, et rakendusasutus viib läbi valdkonna digipöörde nõustamisi ning juurutab riigiülese arengu seiramiseks ning kvaliteedijuhtimiseks standardeid ja mõõtmismetoodikat kontroll-lehtede alusel. Metoodika kriteeriume täites on võimalik tagada valdkondade digipööretes mõõdetav tõus teenuste juhtimise, andmehalduse, tehnoloogia, küberturvalisuse, oskuste, üldise võimekuse ja juhtimise ning kestlikkuse kvaliteedis. Mõõtmise tulemusena tagatakse protsessi läbipaistvus ning süsteemne tippjuhtide, sh valitsuse teavitamine, et vältida riskantsete või väärtust mitte loovate tegevuste elluviimist ning vajadusel tehes ettepanekuid suuna muutmiseks.

Nõustamiste tulemina saavad elluviija ja partnerid sisendi oma valdkonna digipöörde jaoks, sh tegevuste nimekirja jaoks.

Punktis 8.2 selgitatakse, et valdkonna digipöörete tegevuste nimekirja koostamisel lähtutakse seirekomisjonis kinnitatud 2021-2027 rakenduskava tegevuste üldistest valikukriteeriumidest ja -metoodikast.

1. Valikukriteerium – tegevuste kooskõla valdkondlike arengukavadega, mõju rakenduskava erieesmärgi ja meetme eesmärkide saavutamisele

Valikumetoodika – tegevus lisatakse elluviija ja partnerite poolt tegevuste nimekirja, kui nõustamiste käigus on välja toodud valdkonna digipöörde seos valdkonna arengukavaga ning samuti seos DA 2030 arengukavaga ning rakenduskava poliitikaeesmärgi 1 „Nutikam Eesti“ erieesmärgiga „digitaliseerimisest kasu toomine kodanike, ettevõtjate, teadusasutuste ja avaliku sektori asutuste jaoks“. MKM nõustamiste käigus tuleb elluviijal ja partneril välja tuua sisendid, mis on digipöörde ellu kutsumise aluseks (näiteks Eesti 2035, valdkondlikud arengukavad, strateegiad), sh välja tuua peamised ärieesmärkide mõõdikud, mis on valdkonna digipöörde eesmärgiga seotud. Samuti tegevuste seosed DA 2030-ga.

2. Valikukriteerium – tegevuste põhjendus

Valikumetoodika – tegevus lisatakse elluviija ja partnerite poolt tegevuste nimekirja, kui nõustamiste käigus on välja toodud seos, et tegevus aitab saavutada valdkonna arengu eesmärgid, sh DA 2030 eesmärgid ning panustab rakenduskava poliitikaeesmärgi 1 „Nutikam

Eesti“ erieesmärki „digitaliseerimisest kasu toomine kodanike, ettevõtjate, teadusasutuste ja avaliku sektori asutuste jaoks“.

Digipöörde tegevused on põhjendatud, kui strateegia on läbimõeldud tippjuhi tasemel ja on olemas terviklik lähenemine järjepidevaks avaliku teenuse parendamiseks või ühe tervikvaldkonna korda tegemiseks, milles on toodud:

- Valdkonna digipöörde aluseks olevad sisendid;
- Valdkonna digipöördega seotud osapooled;
- Valdkonna arengu juhtimismudel;
- Valdkonna digipöörde pikem visioon ja üldine teekaart;
- Valdkonna digipöörde kuni 18-kuuks koostatud detailsem tegevuste nimekiri;
- Valdkonna digipöörde väärtuspakkumine tulemusmõõdikutega.

3. Valikukriteerium – tegevuse kuluefektiivsus

Valikumethodika – tegevus lisatakse elluviija ja partnerite poolt tegevuste nimekirja, kui nõustamiste käigus on esitatud tegevuste eelarvete kalkulatsioonide aluseks olev info. Tavapäraselt arvestatakse varasemat analoogsete tegevuste praktikat, nt info-ja tehnoloogiliste lahenduste puhul on arvestatud olemasolevates raamlepingutes kinnitatud hindasid või on võetud aluseks turu-uuring, varasem hankelepingu hinna kogemus või muu praktika, mis näitab kulu mõistlikkust. Samuti tuleb personalikulude puhul arvestada tavapärasest praktikast ning lähtuda Fontese palgauuringust ning arvestades ka seejuures asutuse enda sisemist personalipoliitikat. Kuna tegevusi teevad ainult avaliku sektori asutused, siis hankemenetlus tagab kuluefektiivsuses tegevuste summade osas. Tegevuste nimekirjas on planeeritavad kulud, sest hinnad ja summad täpsustuvad läbi hankemenetluse.

4. Valikukriteerium – elluviija või partneri suutlikkus tegevusi ellu viia

Valikumethodika – tegevus lisatakse elluviija ja partneri poolt tegevuste nimekirja ning eraldi suutlikkust ei hinnata. Avalikus sektoris on asutuste ja ministriumite põhimääruste alusel kinnitatud konkreetne asutuse või ministriumi roll. Antud rollid täitmiseks on ka loodud vastav võimekus ning suutlikkus. See puudutab nii elluviijat, kui ka avaliku sektori partnereid. Kuna elluviija ja partneri suutlikkus on juba läbi kohustuslike ülesannete ja rollide tagatud, siis eraldi suutlikkust hinnata ei ole vaja.

5. Valikukriteerium – projekti kooskõla Eesti pikaajalise arengustrateegia aluspõhimõtete ja sihtidega

Valikumethodika – tegevus lisatakse elluviija ja partneri poolt tegevuste nimekirja, kui on välja toodud, millisesse Eesti 2035 strateegia näitajasse panustab. Mõnel juhul on seos kaudne, samas võetakse ka see arvesse. Näiteks panustab tegevus otseselt „Ligipääsetavus“ näitajasse, kui on tegemist arendustööga, mis kasutajani jõuab. Digiteenused arendatakse jälgides ning sisse planeerides seda, et avalike teenuste pakkumist võimaldavad infosüsteemid on digiligipääsetavad, st oluline on arendamisel rakendada ligipääsetavuse standardite nõudeid.

Käskkirjaga hõlmatud tegevuste seoseid Eesti 2035ga ja DA 2030ga on kirjeldatud seletuskirja peatüki punktis 2 ja III, lisaks on neis toodud selgitused käskkirja panustamise kohta horisontaalsete põhimõtete näitajatesse.

Tegevus nimetatakse tegevuste nimekirja eeldusel, et kõik valikukriteeriumid on täidetud. Digiarengu asekanstler kinnitab elluviija ja partnerite poolt kõikidele valikukriteeriumitele vastava tegevuste nimekirja.

Punktis 8.3. sätestatakse, et iga valdkonna digipöörde elluviija koos partneriga vastutab eesmärkide saavutamise eest. Rakendusasutus peab saama ülevaateid kõikide valdkondade digipöörete osas. Kõikide valdkondlike digipöörete suurem eesmärk on riigiüleselt jälgida pidevalt mõõdetud liikumist suundades nagu teenuste juhtimine, kasutajakogemuses, andmehalduses, tehnoloogia, küberturvalisus, oskused, jätkusuutlikkus ning kestlikkus ning anda perioodilisi ülevaateid otsustajatele (poliitikud, juhid jne).

9. Punkt “Elluviija õigused ja kohustused”

Punktis 9.1.1. sätestatakse, et elluviija koostab koostöös partneritega kuni 18-kuuks tegevuste nimekirja. Tegevuste planeerimisel tuleb arvestada valikukriteeriumitega.

Punktis 9.1.2. sätestatakse, et elluviijal tuleb digiarengu asekanstleri kinnitatud tegevuste nimekirja esitada rakendusüksusele teadmiseks. Kinnitatud dokumendi edastamine rakendusüksusele võib toimuda kõige paindlikumal ja mõistlikumal moel.

Punktis 9.1.3. sätestatakse, et kui tekib vajadus teha tegevuste nimekirja muudatusi kas elluviija või partneri poolt ning mis võivad olla muuhulgas tegevuste elluviimise edasilükkamine või ära jätmine, siis tuleb antud muudatused digiarengu asekanstleriga kooskõlastada. Tegevuste nimekirja kinnitamine toimub kuni üks kord aastas, kuid muudatusi võib kooskõlastada vastavalt vajadusele. Nii partner kui elluviija peavad muudatuste tegemise käigus tagama, et TAT-s sätestatud eesmärgid saavutatakse ning valikukriteeriume arvestatakse.

Punktis 9.1.4. sätestatakse, et kui tegevuse raames tekib avalik vaade kliendile, siis võimalusel tuleb lisada tööde teostaja logo mõistlikus kujunduses ja suuruses või muul moel näidata (nt lisada ettevõtte nimi) antud töö teostaja, sh arenduspartner. Eesmärk on, et tekib läbipaistvus ja selgus konkreetse tegevuse teostaja üle. Samamoodi on kohustuslik näidata tegevuste lõikes rahastajat vastavalt “Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine” (edaspidi *avalikkuse teavitamise määrus*) määrusele ning antud TAT alusel peab juures olema ka tööde teostaja. Avalikkuse teavitamise määrusele sarnaselt tuleb tööde teostaja info logo vms moel lisada, kui tuleb on mõeldud avalikkusele, osalejatele, lõppsaajatele või tegevuse sihtrühmale, ja veebileht või selle mobiilivaade, mille kaudu edastatakse tegevusega seotud teavet. Kui teenust hangitakse, siis tuleb vastav nõue lisada ka hankelepingusse. Põhjendatud juhul ei pea antud sätet kohaldama.

Punktis 9.1.5 sätestab, et digiriigi ehitamisel ning digiteenuste arendamisel tuleb lähtuda kogu riigis ühtsetest alustest.

Peamised alused on toodud välja siin:

- 1) arendustegevus on kooskõlas Vabariigi Valitsuse 28. veebruari 2008. a määruse nr 58 „Riigi infosüsteemi haldussüsteem“ §-s 5 sätestatud riigi infosüsteemi haldamise põhimõtetega;
- 2) arendustegevus on kooskõlas valdkonna eest vastutava ministri poolt kehtestatud riigi infosüsteemi koostoimeraamistiku nõuetega ulatuses, milles see on arendustegevuse sisu ja olemust arvestades võimalik ja asjakohane;

- 3) arendustegevus on kooskõlas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala asjaomase valdkonna arengukava suundadega ja panustab selle mõõdikutesse;
- 4) arendustegevus on kooskõlas Vabariigi Valitsuse 25. mai 2017. a määruse nr 88 „Teenuste korraldamise ja teabehalduse alused“ §-des 6, 7, 9 ja 13–15 sätestatud nõuete ja põhimõtetega;
- 5) arendustegevus on kooskõlas ministeeriumi või valitsemisala IKT strateegiaga ning vastava valdkonna arengukavaga;
- 6) asutusel on võimekus arendustegevuse eesmärgi saavutada ja arendustegevuse tulemi jätkusuutlikkust tagada.

Punkt 9.1.6. sätestab vahearuaande esitamise korra ja tähtsust. Koond aruandlusega kokku panemisega tegeleb rakendusamet, aga sisendi aruandluseks esitab elluviija.

Punkt 9.1.7. sätestab lõpparuande esitamise tähtsust.

Punkt 9.1.8. sätestab, et kuna projekt sisaldab tulemusarvu näitajat, mida raporteeritakse aasta pärast teenuse kasutusele võtmist, siis see annab võimaluse küsida andmeid veel ka pärast tegevuste lõppemist järelearuande vormis, kui selleks peaks vajadus tekkima.

Punkt 9.1.9. sätestab, et tuleb korraldada teavitusüritus laiemale avalikkusele.

Punktis 9.2 tuuakse välja elluviija õigused.

Punktis 9.2.1 sätestatakse, et tegevuste nimekirja võib muuta, kui selleks tekib põhjendatud vajadus, kuid TAT-s sätestatud eesmärgid ja tulemused saavutatakse. Kooskõlastus käib läbi digiarengu asekancleri ning kõige lihtsamalt ning mõistlikumal viisil, mis osapooled on omavahel kokku leppinud.

Punktis 9.2.2 sätestatakse, et elluviija vastutab tegevuste eest ning koostab aastate lõikes koos partneritega tegevuste nimekirja, siis on tal õigus partneri tegevuste kohta saada lisainfot. Lisainfot võib esitada elluviijale tegevuste nimekirja koostamise protsessi käigus ning elluviija etteantud vormidel või viisil.

Punktis 9.2.3 sätestatakse, et elluviijal on õigus keelduda esitamast rakendusüksusele partneri tehtud kulude katteks maksetaotlust, kui tegevuste sisu ei vasta kokkulepitule, tegevused ei ole abikõlblikud või kahjustavad muul viisil kogu TAT elluviimist. Samuti kui partner ei ole arvestanud TAT-s seatud tingimusi ja teiste õigusraamistike nõudeid.

10. Punkt “Partneri õigused ja kohustused”

Punktis 10.1.1 sätestatakse, et partner on kohustatud elluviija vormil või viisil andma tähtaegset ja korrektset infot.

Punktis 10.1.2 sätestatakse, et partner peab vastutama digipöörde tegevuste nimekirjas olevate tegevuste nõuetekohase elluviimise, tulemuste saavutamise, toetuste sihtotstarbelise kasutamise ja kulude abikõlblikkuse eest.

Punktis 10.1.3 sätestatakse, et partner on kohustatud maksetaotlusi esitama vormis ja viisil, mida elluviija on ette andnud.

Punktis 10.1.4 sätestatakse, et kui tegevuse raames tekib avalik vaade kliendile, siis võimalusel tuleb lisada tööde teostaja logo mõistlikus kujunduses ja suuruses või muul moel näidata (nt lisada ettevõtte nimi) antud töö teostaja, sh arenduspartner. Eesmärk on, et tekib läbipaistvus ja selgus konkreetse tegevuse teostaja üle. Samamoodi on kohustuslik näidata tegevuste lõikes rahastajat vastavalt avalikkuse teavitamise määrusele ning antud TAT alusel peab juures olema ka tööde teostaja. Avalikkuse teavitamise määrusele sarnaselt tuleb tööde teostaja info logo vms moel lisada, kui tulem on mõeldud avalikkusele, osalejatele, lõppsaajatele või tegevuse sihtrühmale, ja veebileht või selle mobiilivaade, mille kaudu edastatakse tegevusega seotud teavet. Kui teenust hangitakse, siis tuleb vastav nõue lisada ka hankelepingusse. Põhjendatud juhul ei pea antud sätet kohaldama.

Punktis 10.1.6 sätestatakse, et digiriigi ehitamisel ning digiteenuste arendamisel tuleb lähtuda kogu riigis ühtsetest alustest¹.

Punktis 10.2 on välja toodud partneri õigused, st et partneril on õigus teha ettepanekuid sobival vormil või viisil, kuid arvestades, et kogu TAT eesmärk ja tulemus saavutatakse.

11. Punkt “Kulude abikõlblikkus”

Punktis 11 kohaselt on abikõlbmatud kulud, mis ei seondu punktis 2 nimetatud eesmärgi ja tulemuste ega punktis 4 nimetatud näitajate saavutamisega. Kulude abikõlblikkusele rakendub ühendmäärus.

12. Punkt “Toetuse maksmise tingimused ja kord”

Punktis 12.1. tuuakse välja, et väljamakse aluseks on tegelikud kulud (tekkinud ja tasutud). Näiteks kui on tegemist palgakuludega, siis palgakulud makstakse, nii nagu ka muud kulud, esitatud kuludokumentide alusel, (nt palgaleht, palgalipik).

Punktis 12.2. sätestatakse, et toetust makstakse arvestusega, et hiljemalt 31.08.2029 on abikõlblik kulu tehtud.

Punkt 12.3. sätestab maksetaotluste menetlemise protseduurid.

13. Punkt “Finantskorrektsioonid”

Välja on toodud finantskorrektsiooni tegemise alused.

II. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega, sealhulgas ühissätete määrusega.

¹ Peamised alused on toodud seletuskirjas TAT p. 9.1.5. juures.

III. TATi mõjud

Eesti riigil oli taasiseseisvumise järel harukordne võimalus ehitada suurem osa riigihalduse süsteeme üles nullist. Siia alla kuuluvad ka erinevad nüüdseks igapäevaseks muutunud digilahendused, millega me nii Euroopa kui terve maailma jaoks teerajajaks saime.

Esimesena teele asudes ning tempot seades jõuab teistest varem ka esimeste takistusteni. Mitmetes meie avaliku sektori digilahendustes on tarkvara osakaal jõudnud kriitilise määrani ning kvaliteetsete, kasutajakesksete ja –sõbralike lahenduste jätkuvaks pakkumiseks tuleb täiendusi ja muudatusi teha nii protsessides, rahastusreeglites, arhitektuuris, kasutajaloogikas, küberturbevõimekuses, teenuste disainis kui arendusmeetodites.

[Digiühiskonna arengukava 2030](#) siht digiriigi edasiarendamisel on tagada kodanikele avalike digitaalsete teenuste kasutamisel parim võimalik kasutajakogemus. Kui varem on digiriigi arendus keskendunud eeskätt riigihalduse tõhususe tõstmisele, siis digiriigi järgmine siht ja küpsustase keskendub teenuste kvaliteedile ja inimkesksusele. Mitmete asutuste jaoks on see suund juba praegu fookuses, kuid riigiülene tervikpilt pole ühtlane.

Senine digiriigi juhtimine ja arendamine on olnud valdavalt IT-projektide põhine ning keskendunud on spetsiifiliste eraldiseisvate väljakutsete lahendamisele. Ka rahastus on olnud projektipõhine ning pole aidanud luua piisavalt tugevat seost valitsemisala strateegiliste eesmärkide elluviimiseks. Osaliselt sellest tulenevalt pole toimunud ka vajalikku arenguhüpet valitsemisalade mitmetes olulistest suundades: teenused, andmehaldus, rakendusarhitektuur, kompetentsid, küberturve ning kestlikkus. Ka kasutajakogemuse parendamine ja sellega seotud väljakutsete lahendamine pole saanud piisavalt tähelepanu.

Digiriiki tuleb juhtida lähtuvalt riigi ja valdkonna strateegilistest eesmärkidest ning sellest, kuidas digitaalsete tehnoloogiate kõige selle toetamiseks parimal võimalikul moel kasutusse võtta. Seos strateegiliste eesmärkide ning IT investeeringute vahel peab olema selge. Fookus peab olema valdkonna terviklikul arengul ja tulemustel, mitte ainult eraldiseisvate projektide väljunditel.

Oodatav otsene mõju - kasutajale on kõik avalikud teenused kättesaadavad, ligipääsetavad ja kvaliteetsed füüsilises ja/või digiruumis, olenemata tema elukohast, teenuse kasutamise kanalist, vanusest või erivajadustest. Kaudne mõju – avalikud teenused võimaldavad täide viia valdkondlike arengukavade sisulisi eesmärke, näiteks inimeste tervena elatud aastad, säästev, riskikäitumisi vähendav, õnnetusi ennetav ning keskkonda ja kultuuri hoidev ühiskond.

TAT toetab otseselt Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027 poliitikaeesmärk 1 „Nutikam Eesti“ meetme „Digiriik“ eesmärgi saavutamist.

TAT tegevused arvestavad põhiõiguste hartaga ja puuetega inimeste õiguste konventsiooniga. Vastav analüüs on seletuskirjale lisatud.

TAT on suunatud avalike teenuste osutamisele riigi ja kohalikul tasandi ning ei ole seotud konkreetse regiooniga, sest avalike teenuste osutamine toimub seal, kus on kodanik. TAT tegevused panustavad regionaalarengusse, sest eeldatavalt suurendab ligipääsu avalikele teenustele asukohast sõltumata. Läbi riigihalduse valdkonna digipöörde on võimalus tegeleda

konkreetsemalt KOVi IT analüüsi negatiivsete leidude lahendamise ja kohalike omavalitsuste arengut hoogustada.

TAT tegevuste elluviimisega ei kaasne otseselt ja olulist positiivset muutust ega ka negatiivset mõju keskkonnahoiu ja kliima eesmärgile. TAT lõpptulemus ei mõjuta meeste ja naiste olukorda ühiskonnas. TAT ei sisalda tegevusi, mis panustavad otseselt soolise võrdõiguslikkuse edendamisse. Loodavaid uusi ja täiendatud lahendusi on kavas testida eri soost, vanuses, rahvusest ja erivajadusega kasutajarühmadega. TAT elluviimisel rakendatakse asjakohaseid meetmeid isikute põhiõiguste kaitse tagamiseks. Tehisintellekti süsteemide loomisel ja kasutamisel jälgitakse, et algoritmil põhinevad hinnangud ei oleks kallutatud ega süvendaks eelarvamusi ja soostereotüüpe. Digiteenuste arendamisel ja osutamisel võetakse võimalusel arvesse, et eri soost, vanuses, emakeelega, erivajadusega kasutajatel võivad olla erinevad oskused, vajadused ja võimalused digiteenuste kasutamiseks ja seatakse eesmärgiks inimestele võrdsete võimaluste loomine digiteenustele juurdepääsuks.

IV. TAT koostööla valikukriteeriumitega

Kõigi käskkirja alusel rahastatavate tegevuste puhul lähtutakse seirekomisjoni poolt kinnitatud valikukriteeriumidest, mis on lahti kirjutatud seletuskirja punktis 8.2.

V. Käskkirja jõustumine

Käskkirja jõustub üldises korras.

VI. Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse koostöölastamiseks kõikidele ministriumitele, Riigikantseleile, Riigi Tugiteenuste Keskusele, Euroopa Komisjonile ning seirekomisjonile.

Lisad:

1. Põhiõiguste hartaga ja puuetega inimeste õiguste konventsiooniga arvestamise kontroll-leht.
2. TAT riskihindamise tabel.